

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ MAAKUNTIEN PERUSTAMISTA JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISEN UUDISTUSTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle (HE 15/2017 vp) maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, niiden voimaantulolaki sekä uuden lainsäädännön edellyttämät muutokset muuhun lainsäädäntöön.

Keskuskauppakamari esittää lausuntonaan verotukseen liittyvistä lakiesityksistä kunnioittaen seuraavaa:

Maakunnan rahoitus

Hallituksen esityksessä maakunnan rahoitus on esitetty järjestettäväksi valtion rahoituksena. Muina rahoitusvaihtoehtoina esityksessä on tuotu esille kuntien rahoitus sekä valtion rahoituksen ja maakunnille myönnettävän verotusoikeuden yhdistelmä. Rahoituksen järjestäminen pelkästään maakuntien verotusoikeuden varaan ei ole ollut tarkastelussa, sillä maakuntia on tällaiseen malliin nähden lukumääräisesti liikaa ja ne eroavat merkittävästi sekä taloudelliselta kantokyvyltään että sosiaali- ja terveystaloudeltaan.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan maakuntien rahoituksen järjestäminen valtion rahoituksena on maakuntien suuren määrän vuoksi perustelluin vaihtoehto hallituksen esityksessä mainituilla perusteilla. Maakuntien laajaa verotusoikeutta tulisi arvioida uudestaan, jos maakuntien määrä olennaisesti vähenisi ja maakunnat voisivat rahoittaa palvelut verotuloilla ilman valtion rahoitusta.

Kunnallisveron määräytyminen uudistuksessa

Hallituksen esityksessä on arvioitu erilaisia vaihtoehtoja siirtää kuntien verotuloja sote-menojen rahoittamiseksi. Esityksessä on päädytty vaihtoehtoon, jossa jokaisen kunnan kunnallisveroprosenttia alennetaan samalla nimellisellä veroprosentilla. Kuntatalouden rahoitukseen ja valtionosuusjärjestelmään liittyviä ongelmia ehdotetaan lievennettäväksi valtionosuusjärjestelmää uudistamalla ja rajoittamalla muutoksia riittävän pitkän ajan.

Hallituksen esityksen mukaan uudistus toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti niin, ettei työn verotus kiristy. Esityksessä rajataan kuntien mahdollisuutta nostaa kunnallisveroa vuonna 2019 siten, että vuoden 2019 kunnallisvero määräytyy vuoden 2018 veroprosentin ja laskennallisen vähennyksen perusteella. Esitys ei kuitenkaan sisällä tämän pidemmälle menevää ehdotusta sen varmistamiseksi, että kunnat sitoutuvat ansiotuloverotuksen ennallaan pitämiseen. Näin ollen sote-uudistukseen liittyy riski ansiotuloverotuksen kiristymisestä.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan kuntien sitoutuminen talouskasvua edistävään politiikkaan ja kansalaisten yhdenvertaiseen kohteluun tulisi uudistuksen yhteydessä varmistaa siten, että kuntien mahdollisuudet kiristää ansiotulojen verotusta minimoidaan uudistuksen yhteydessä säätämällä kunnille määräaikainen verokatto myös vuosille 2020 ja 2021. Rajoitusta voidaan pitää perusteltuna myös sen vuoksi, että hallitus on sitoutunut uudistuksessa turvaamaan kuntien rahoitusaseman valtiontukijärjestelmää uudistamalla ja rajoittamalla uudistuksesta johtuvia taloudellisia vaikutuksia eri mekanismeilla.

Kuntien verotulojen siirto valtion verotukseen

Hallituksen esityksessä on arvioitu kolmea eri vaihtoehtoa kasvattaa valtion ansiotuloveron tuottoa. Kaikissa vaihtoehdoissa kunnallisverotusta kevennettäisiin alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja saman verran. Esityksen mukaan pidemmällä aikavälillä paras vaihtoehto olisi ansiotuloverotuksen laajempi uudistus. Muita vaihtoehtoja ovat erillinen lisävero ja nykyisten veroperusteiden muokkaaminen. Esityksessä päädyttiin jälkimmäiseen vaihtoehtoon, sillä erillinen lisävero monimutkaistaisi verojärjestelmää ja vähentäisi sen läpinäkyvyyttä ja laajemman uudistuksen vaikutusta verotuottoihin pidettiin liian suurena.

Keskuskauppakamari pitää parhaimpana vaihtoehtona hallituksen esityksen mallia uudistaa verojärjestelmää laajemmin. Laajempi uudistus on perusteltu sekä verojärjestelmän kehittämisen että ansiotuloverotuksen keventämistarpeen näkökulmasta.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ann-Mari Kemell
Johtaja